

Anusz, Andrzej

"Tomasz z Akwinu. Życie, myśl i dzieło",
James A. Weisheipl OP, tł. Czesław
Wesołowski, Poznań 1985 : [recenzja]

Przegląd Historyczny 78/4, 817

1987

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

lęczną ludów-twórców. Praca kończy się dwoma krótkimi rozdziałami na temat współczesnej rzeźby Jorubów i elementów ciągłości w rzeźbie zachodnioafrykańskiej.

Wniosek końcowy pracy, do którego autor zdaje się być bardzo przywiązany, i do którego prawie za wszelką cenę stara się przekonać czytelnika, brzmi: „Pomimo sporadycznego — i do pewnego stopnia nieudokumentowanego w pełni — rozmieszczenia w czasie artystycznych stylów przedstawionych w tej książce, nie można się oprzeć wrażeniu, że ciągłość tradycji artystycznych w Afryce Zachodniej istnieje od ponad dwóch tysięcy lat. Datowanie kultury Nok ustalono metodą C-14, która potwierdziła dane geologiczne. Dalszym jej ogniwem była kultura Ife, a nastąpiła, jak się wydaje, po przerwie trwającej cztery stulecia (odnosi się jednak wrażenie, że przerwa ta trwała całe tysiąclecie). Sztuka Beninu najwyraźniej wywodzi się z kultury klasycznego Ife, natomiast pewną ciągłość można także dostrzec między poklasyczną rzeźbą Ife a współczesną rzeźbą Jorubów”.

Książka zawiera ponad 150 fotografii i rysunków, na których zestawiono elementy rzeźb powstałych w różnych miejscach i w różnym czasie, by pokazać odmienność i podobieństwa stylistyczne. Ponadto na końcu zamieszczona jest bogata bibliografia (ponad 200 pozycji).

J. D.

James A. Weisheipl OP, *Tomasz z Akwinu. Życie, myśl i dzieło*, tłum. Czesław Wesołowski, „W drodze”, Wydawnictwo Polskiej Prowincji Dominikanów, Poznań 1985, s. 519.

Pierwodruk angielski tej książki ukazał się w 1974 r. stanowiąc wkład w obchody 700 rocznicy śmierci Akwinaty. Autor, ojciec J. A. Weisheipl (zm. w 1984 r.), kierował Katedrą Historii Nauki Średniowiecznej w Pontifical Institute of Medieval Studies w Toronto. Jego książka mieści się w tradycyjnym nurcie historiografii zakonnej, podejmującej dokonania wielkich poprzedników. Zrodziła się z potrzeby nowego spojrzenia na postać wielkiego poszukiwacza prawdy, wobec wydobytych ostatnio wielu interesujących materiałów. Autor stara się podjąć zadanie zebrania ich i oceny kompletu źródeł.

Trzy elementy zawarte w podtytule książki: „Życie, myśl i dzieło”, łączą się w jedną całość. Autor kreśli portret Akwinaty na tle jego epoki. Ukazuje uwarunkowania kształtowania się doktryny św. Tomasza, jej zależność od czasów, w których się rodziła. Obserwujemy więc etapy rozwoju myśli św. Tomasza, co jest tym ciekawsze, że jakkolwiek do swych fundamentalnych przekonań doszedł on bardzo wcześnie i nigdy ich nie zmienił, to jednak wraz z intelektualnym, duchowym rozwojem odrzucał niektóre uprzednio przyjęte poglądy lub je doskonalił.

Trudno nie zgodzić się ze stwierdzeniem autora, że: „Jedyna droga prowadząca do właściwego zrozumienia złożonej nauki Tomasza z Akwinu polega na prawidłowej ocenie jej historycznej i spekulatywnej perspektywy”. Mamy więc do czynienia z połączeniem metody historycznej z filozoficzną dociekliwością.

Książka podzielona jest na siedem rozdziałów, odpowiadających chronologicznie działalności Akwinaty. Całość uzupełniają: „Chronologia życia św. Tomasza z Akwinu” oraz „Krótki katalog dzieł autentycznych”. Bardzo cenną pomocą jest bibliografia, uzupełniona bibliografią polską, indeksy osobowy i rzeczowy.

A. A.